

מנהיגי חינוך יקרים!

"עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה"

פרשת שלח לך מספרת לנו את אחת הטרגדיות הגדולות ביותר של עם ישראל מאז ומעולם. חטא המרגלים. הבגידה בארץ קשה כל כך, החטא חמור כל כך עד שחז"ל מספרים לנו שהתאריך בו חטאו המרגלים היה ט' באב ומאז ט' באב הפך ליום של פורענות שאת פירותיו הבאושים אנו אוכלים עד היום. בעיון ראשוני לא ברור מה היה חטאם של המרגלים. הם מלאו בדיוק את שליחותו של משה. ענו על כל השאלות בדיוקנות מרובה. משה נותן למרגלים הוראות מדויקות:

"וראי־תם את הארץ מה הוא ואת העם היֵשֵׁב עליה הַחֲזֹק הוא הַרְפָּה הַמַּעַט הוא אִם רַב: וְמֵה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הַטּוֹבָה הוּא אִם רָעָה וּמֵה הָעָרִים אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהֶנָּה הַבְּמִחְנִים אִם בְּמִבְצָרִים: וּמֵה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הוּא אִם רָצָה הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין וְהִתְחַזְּקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ"

כאשר חוזרים המרגלים הם עונים על כל השאלות אחת לאחת:

"וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בְּאֵנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הוּא וְזֶה פְּרִיָּהּ: אָפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהָעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם יֶלְדֵי הָעֵינֶק רְאִינוּ שֵׁם עֶמְלֵק יֹשֵׁב בָּאָרֶץ הַנֶּגֶב וְהַחֲתִי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יֹשֵׁב בְּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יֹשֵׁב עַל הַיָּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן:"

מהו החטא הגדול ? על מה ולמה מגיע עונש כל כך קשה ? פרושים רבים נכתבו, ננסה להביא שניים, הרב חנן פורת מסביר כי העונש הוא לא על הדיווח שאכן היה מדויק אלא על נקודת המבט. האם נקודת המבט היתה מתוך אהבה לארץ ומתוך אמונה או נקודת מבט אובייקטיבית, קרה, וללא אמונה או חיבה. המרגלים נתנו דיווח מדויק אולם דיווח קר ! ומתוך כך הסיקו את המסקנה הבאה : לא נוכל לעלות אל העם כי חֲזַק הוּא מִמֶּנּוּ: לעומתם כלב ויהושוע ראו את אותם הדברים אולם נקודת המבט היתה אחרת לגמרי, נקודת מבט אהבת, מאמינה ובטוחה. ולכן מסקנתם היתה הפוכה לחלוטין. עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה:

חטאם של המרגלים לא היה דיווח שקרי אלא דיווח אמיתי קר ומנוכר. כשאוהבים אי אפשר להיות קר ומחושב כל הזמן, אי אפשר להסתכל על המציאות בצורה אובייקטיבית. מבט של אוהב הוא מבט אחר מבין יותר, מכיל יותר מרוכך הרבה יותר. כשאוהבים כל קושי הופך לאתגר שבו אפשר וצריך לעמוד. האמונה נותנת כוחות ו"על כל פשעים תכסה האהבה..." אמר פעם אחד הפילוסופים: "מי שיש לו "מה" גדול, לא יבצר ממנו כל "איך" בדרכו אל ה"מה". ועוד מסביר הרב חנן ז"ל כי: "בנפש האדם מצויה שלשלת רוחנית היוקדת בלבו כאר"י על גבי המזבח, ובה קבועות שלוש חוליות הקשורות זו בזו" אהבה, רצון ויכולת. היכולת תלויה ברצון, והרצון באהבה, וע"פ האהבה תהיה היכולת, אם מעט – מעט, ואם הרבה – הרבה."

הרב חיים דרוקמן מסביר כי דור המדבר נחשב ל"דור דעה", דור שחיי חיים רוחניים נעלים וזכה לגילוי שכינה ממש. ניזון מהמן, הלחם השמימי, שתה מבאר מים נסית שליוותה אותו במדבר, והוקף בחומות של ענני כבוד שהגנו עליו מכל רע והורו לו את הדרך בלב המדבר. המרגלים חששו מפני השתלטות חומריות הארץ על חיי הרוח כפי שהיו במדבר. הם חששו לסכנת נפילה רוחנית בכניסה לארץ, חששו מהמעבר מהנהגה ניסית להנהגה טבעית. אלא שהיעוד של עם ישראל לנהל חיים אנושיים מלאים,

הכוללים את כל תחומי החיים הארציים הנצרכים לחיי אומה – אך הכל מתוך קדושה וטהרה ע"פ הדרכת התורה ומצוותיה. את הפסוק מתהילים "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני האדם" מסביר הרבי מקוצק כי השמים הם אכן שמים לה', אך את הארץ נתן לבני האדם כדי לעשות ממנה שמים. תפקידם של ישראל להכניס קדושה לחיים הארציים, לרוממם ולקדשם, לגלות תוכן ערכי בכל אורחות החיים הגשמיים, לגלות שה' נמצא בכול, תקופת "החממה הרוחנית" במדבר הייתה הכרחית לחינוך העם לערכים תורניים יסודיים, אך הייתה זו רק תקופת מעבר זמנית שלאחריה, בכניסה ארצה, נדרשו ישראל לממש בפועל את שלמדו בהלכה. קידוש השם הגדול ביותר הוא כשעם ישראל עוסק בכל תחומי החיים בארצו והכול בקדושה ובטהרה ע"פ הדרכת התורה ומצוותיה.
מנהלים יקרים,

שנת הלימודים תשפ"א היתה שנה מאתגרת, למרות האתגרים בחרנו להאיר ההזדמנויות, בחרנו לפעול מתוך אהבה, רצון ואמונה בעצמנו ובתלמידנו מתוך הבנה כי בכוחנו לגבור על הנסיבות ולהגיע אל היעדים שהצבנו. בתקופה בה נמצאים תלמידנו בבית החינוך בליווי מבוגרים משמעותיים המהווים סוג של ענני כבוד המגנים עליהם, סוג של חממה רוחנית. אנו נערכים לקראת יציאת תלמידנו לחופשת הקיץ ומבקשים לחזק את הרוח כדי שיצאו עם כלים ועם יכולת לקחת אחריות על מעשיהם, להמשיך את הערכיים עליהם התחנכו ולקדש את המציאות בכל מעשיהם. תוכנית "חמ"ד של חופש" כוללת הכנה שיש להוביל לפני יציאת התלמידים לחופשה: מערכי שיעור העוסקים במצוות "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", ניהול שעות הפנאי, בניית סדר יום, סכנות ברשת, עיסוק במעשה חסד.... וכמובן במהלך החופשה.
אנו שמחים להנגיש עבורכם הצעות, חומרים, רעיונות, מערכי שיעור... באופן שתוכלו להיערך לתוכנית מלאה של חמ"ד של חופש, בטוחה כי כל בתי החינוך יפעלו באחריות למהלך שלם של "חמ"ד של חופש" - מוזמנים לקרוא מכתב בנושא.

שושנה נגר